ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1946

Vyhlásené: 25.01.1946 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

6.

Vládní nařízení

ze dne 15. ledna 1946,

kterým se vydává statut národních podniků průmyslových.

Vláda republiky Československé nařizuje podle §§ 23 až 26 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků:
Statut národních podniků.

ODDÍL I.
Národní podniky.

Část prvá.
Všeobecná ustanovení.

§ 1.

(1) Národní podnik zřídí ministr průmyslu v dohodě s ministrem financí, na Slovensku též v dohodě s pověřenci pro průmysl a obchod a pro finance, z majetkové podstaty podniků znárodněných a dosavadních státních podniků ve znárodněných odvětvích. V těchto odvětvích může ministr průmyslu v dohodě s ministrem financí, na Slovensku též v dohodě s pověřenci pro průmysl a obchod a pro finance, zříditi nové národní podniky. Národní podnik výrobního zaměření může býti také zřízen z majetkových podstat, kterých Československý stát nabyl nebo nabude konfiskací nebo jiným způsobem; takové majetkové podstaty mohou býti též začleněny do kteréhokoliv národního podniku.

(2) Národnímu podniku určí ministr průmyslu, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod, znění firmy, předmět podnikání, jeho sídlo a počet členů představenstva (náhradníků); změny schvaluje rovněž ministr průmyslu, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod.

(3) Zřízení národního podniku, znění firmy, předmět podnikání a jeho sídlo se vyhlásí v Úředním listě republiky Československé a v Úradnom vestníku zároveň s určením dne, ke kterému národní podnik převezme majetek jemu připadající. Stejně se vyhlašují změny firmy, předmětu podnikání a sídla národního podniku.

§ 2.

(1) Národní podniky jsou majetkem státu ve smyslu ustanovení dekretu presidenta republiky č. 100/1945 Sb. Mají postavení samostatných právnických osob. Platí pro ně ustanovení o obchodnících plného práva, s hlediska daňového předpisy o podnicích veřejně účtujících, podléhají poplatkové povinnosti podle poplatkového zákona (poplatkových pravidel) s jeho změnami a doplňky a platí od svého zřízení poplatkový ekvivalent podle § 1, odst. 2, písm. a) zákona ze dne 9. dubna 1938, č. 76 Sb., o poplatkovém ekvivalentu.

(2) Národní podniky buďtež vedeny zásadami obchodního podnikání. Stát neručí za jejich závazky.

§ 3.

(1) Národní podnik jest povinen užívati ve firmě označení „národní podnik“ a to v nezkráceném znění.

(2) Národní podnik se zapisuje jako firma kupce jednotlivce do rejstříku u krajského soudu vykonávajícího pravomoc ve věcech obchodních, v jehož obvodu má podnik své sídlo; má-li podnik odštěpný (vedlejší) závod, budiž také oznámen k zápisu do rejstříku u krajského soudu vykonávajícího pravomoc ve věcech obchodních, v jehož obvodu jest tento závod.

(3) V ohlášce k zápisu do rejstříku, k níž jest připojiti ověřený opis listiny, jíž byl národní podnik zřízen, sdělí národní podnik soudu:

a) data opatření, jímž byl podnik zřízen,

b) firmu a sídlo podniku,

c) předmět podnikání,

d) způsob zastupování podniku a znamenání jeho firmy.

(4) Ustanovení odstavce 2 a 3 platí přiměřeně také pro ohlašování změn těchto skutečností k zápisu do obchodního rejstříku.

Část druhá.
Představenstvo národního podniku.

§ 4.

(1) Správa národního podniku přísluší představenstvu v čele s ředitelem, který mu předsedá.

(2) Představenstvo se skládá kromě ředitele (náměstka) nejméně ze tří a nejvýše z devíti, jde-li o národní podnik průmyslového odvětví hornického, kovodělného nebo strojírenského, nejvýše ze dvanácti členů a téhož počtu náhradníků.

(3) Osazenstvo národního podniku zvolí jednu třetinu členů představenstva (náhradníků) ze zaměstnanců podniku, kteří mají odborné vědomosti a zkušenosti. Zbývající dvě třetiny členů představenstva (náhradníků) jmenuje ústřední orgán, na Slovensku oblastní orgán, po slyšení příslušného zemského svazku územní samosprávy a ústřední zájmové organisace průmyslu, kterou jest až do vybudování nové organisace průmyslu Ústřední svaz průmyslu, na Slovensku Ústřední sdružení slovenského průmyslu.

(4) Volbu i jmenování členů představenstva a náhradníků potvrzuje ministr průmyslu, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod; potvrzení může býti kdykoliv odvoláno.

§ 5.

(1) Členem (náhradníkem) představenstva národního podniku může býti toliko svéprávný československý státní občan, který má na území republiky Československé své řádné bydliště; musí míti odborné vědomosti a zkušenosti.

(2) Za člena (náhradníka) představenstva nemůže býti zvolen ani jmenován:

a) kdo upadl v konkurs, pokud konkursní řízení trvá, jakož i ten, na jehož žádost se provádí řízení vyrovnací, pokud nebylo prohlášeno za skončené;

b) kdo byl pravomocným rozsudkem odsouzen pro čin, pro který podle platných ustanovení nastává ztráta práva volebního do obcí, po dobu této ztráty;

c) příbuzní ředitele (náměstka) národního podniku v řadě přímé, jeho sourozenec a manžel, jakož i osoby sešvagřené s ním v témže stupni;

d) člen (náhradník) závodního zastupitelstva téhož národního podniku;

e) člen (náhradník) představenstva nebo zaměstnanec nadřízeného nebo dozorčího orgánu. Výjimku může povoliti ministr průmyslu, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod;

f) kdo provozuje jiný výdělečný podnik nebo vykonává funkci nebo činnost, které jsou v rozporu se zájmy národního podniku nebo jeho ústředního (oblastního) orgánu.

(3) Členství v představenstvu (náhradnictví) zaniká:

a) odpadnou-li předpoklady uvedené v odstavci 1;

b) nastane-li některá ze skutečností uvedených v odstavci 2;

c) jestliže volený člen představenstva (náhradník) přestane býti zaměstnancem národního podniku;

d) bylo-li potvrzení podle § 4, odst. 4 odvoláno;

e) vystoupí-li člen představenstva během funkčního období;

f) úmrtím.

(4) Člen představenstva (náhradník) nemůže vykonávati svůj úřad, pokud trvá vyšetřování pro čin, uvedený v odstavci 2, písm. b).

(5) O tom, zda nastaly skutečnosti podle odstavce 3, písmeno a) a b) rozhoduje ministr průmyslu, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod.

§ 6.

(1) Volba jedné třetiny členů představenstva (náhradníků) se koná podle zásad platných pro volby do závodních rad (§ 7 dekretu ze dne 24. října 1945, č. 104 Sb., o závodních a podnikových radách).

(2) Přípravy k volbám a volbu jest vykonati tak, aby provoz podniku neutrpěl poruchu nebo hospodářskou újmu. Volba členů představenstva a náhradníků budiž zpravidla konána zároveň s volbou do závodních rad.

(3) Volbu členů představenstva a náhradníků na dobu do prvé volby do závodních rad podle dekretu č. 104/1945 Sb. vykoná podniková rada. Není-li podnikové rady, vykonají volbu všichni členové závodních rad téhož národního podniku za předsednictví nejstaršího člena závodních rad. Kandidáti, kteří při této volbě na sebe soustředili největší počet hlasů, jsou zvoleni za členy představenstva; počtem hlasů jim nejbližší jsou zvoleni za náhradníky.

§ 7.

(1) Členové představenstva (náhradníci) vykonají řediteli slib, že budou svědomitě plniti své povinnosti v souladu se zájmy státu.

(2) Funkční období představenstva trvá tři roky; jeho počátek stanoví ministr průmyslu, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod.

(3) Vystoupí-li člen představenstva během funkčního období, nebo zaniklo-li jeho členství jiným způsobem, nastoupí zaň do příští volby nebo jmenování náhradník.

(4) Členům představenstva přísluší náhrada nákladů spojených s výkonem funkce a může jim býti přiznána odměna za zvláštní práce, které přesahují rámec běžné činnosti představenstva.

(5) O ochraně pracovního (služebního) poměru člena představenstva (náhradníka) z řad zaměstnanců národního podniku platí ustanovení § 13 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 104 Sb., o závodních a podnikových radách, přiměřeně.

§ 8.

Představenstvu národního podniku přísluší:

1. projednávati a schvalovati zprávu ředitele o činnosti;
2. rozhodovati o osobních věcech ředitele, vyplývajících ze služebního poměru, pokud nejsou vyhrazeny ústřednímu (oblastnímu) orgánu;
3. udělovati a odvolávati prokuru nebo obchodní plnou moc;
4. navrhovati ústřednímu (oblastnímu) orgánu změnu předmětu podnikání;
5. navrhovati ústřednímu (oblastnímu) orgánu rozdělení národního podniku, sloučení s jiným národním podnikem, nebo změny v učlenění národních podniků;
6. podávati ústřednímu (oblastnímu) orgánu návrhy programových investic, to jest investic, kterými se podstatně rozšiřuje nebo zdokonaluje dosavadní výroba nebo zavádí výroba nová;
7. schvalovati rozpočty běžných investic;
8. podávati ústřednímu (oblastnímu) orgánu návrh roční závěrky a návrh na rozdělení čistého zisku, po případě na úhradu ztráty;
9. jednati o koupi, zcizování a zatížení nemovitostí a podávati příslušné návrhy ústřednímu (oblastnímu) orgánu;
10. rozhodovati o ustanovení právního zástupce, o zahájení a vedení rozepří, je-li hodnota předmětu sporu vyšší než 5,000.000 Kčs, o smírech v těchto rozepřích, o návrhu na zahájení řízení vyrovnacího;
11. rozhodovati o odměnách zaměstnanců za mimořádné pracovní výkony (§ 29) nebo návrhy na zdokonalení nebo zhospodárnění provozu a pod. (§ 30), pokud převyšují čtvrtletní mzdu (plat) zaměstnance;
12. schvalovati vydání a jednání, která nesouvisí přímo s provozem.

§ 9.

(1) Představenstvo národního podniku vyřizuje věci své působnosti usnesením, které se zpravidla děje ve schůzi. Schůzi svolává podle potřeby - nejméně jednou měsíčně - ředitel národního podniku, který jí předsedá. Žádá-li o to alespoň třetina členů představenstva, musí ji ředitel svolati tak, aby se mohla do týdne konati. Usnesení představenstva vykonává ředitel.

(2) Ke schůzi musí býti včas pozváni všichni členové představenstva. Nemůže-li se některý člen jednání představenstva zúčastniti, je povinen o tom zpraviti ředitele, který povolá příslušného náhradníka. Pozvání, v němž zároveň budiž uveden předmět, čas a místo jednání, může býti písemné, nebo ústní.

(3) Představenstvo je způsobilé se usnášeti, je-li přítomna alespoň polovina všech jeho členů i s ředitelem. K platnosti usnesení je třeba nadpoloviční většiny hlasů přítomných členů. Ředitel hlasuje poslední, při rovnosti hlasů rozhoduje ředitel.

(4) Ministr průmyslu může v dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod vydati jednací řád pro jednání představenstva.

§ 10.

(1) K schůzi představenstva může ředitel přizvati odborné zaměstnance podniku nebo jiné odborné poradce, kteří nehlasují.

(2) O schůzích představenstva budiž sepsán výstižný zápis, v němž buďtež zapsána jména přítomných a všechna učiněná usnesení. Každý člen představenstva jest oprávněn žádati, aby bylo zapsáno jeho mínění, odchylné od usnesení. Zápis podepisuje kromě zapisovatele ředitel a jeden člen představenstva; tohoto člena představenstva a zapisovatele určí představenstvo. Členové představenstva a jejich náhradníci mohou v podniku kdykoliv nahlédnouti do zápisu.

§ 11.

Představenstvo a ředitel spravují národní podnik s péčí řádného hospodáře a osobně odpovídají za splnění svých povinností. Náhrada škody vzešlé nesplněním povinností podle předchozí věty se vymáhá pořadem práva; o podání žaloby rozhoduje ústřední (oblastní) orgán.

Část třetí.
Ředitel národního podniku.

§ 12.

(1) Ředitele (náměstky) národního podniku jmenuje a odvolává se schválením ministra průmyslu představenstvo ústředního orgánu po slyšení Ústřední rady odborů, příslušných ústředních zájmových organisací průmyslu a podle povahy průmyslového odvětví i jiných odborových organisací a institucí. Na Slovensku ředitele národního podniku (náměstka) jmenuje a odvolává se schválením pověřence pro průmysl a obchod představenstvo oblastního orgánu po slyšení Ústředí odborových svazů Slovenska a příslušné zájmové organisace průmyslu a podle povahy průmyslového odvětví i jiných odborných organisací a institucí. Je-li v národním podniku několik náměstků, musí býti jeden z nich ustanoven z řad jeho zaměstnanců.

(2) Ředitelem (náměstkem) může býti toliko svéprávný československý státní občan, který má na území republiky Československé své řádné bydliště; musí míti odborné vědomosti a zkušenosti. Ustanovení § 5, odst. 2 a 3 platí přiměřeně.

(3) Ředitel (náměstek) nesmí vykonávati zaměstnání, funkci nebo činnost, která jest v rozporu se zájmy národního podniku.

(4) Ředitel (náměstek) vykoná ministru průmyslu slib, že bude svědomitě plniti své povinnosti. Na Slovensku vykoná ředitel národního podniku tento slib pověřenci pro průmysl a obchod.

§ 13.

(1) Ředitel národního podniku vede záležitosti běžného obchodního i technického provozu národního podniku a činí všechna opatření a rozhodnutí ve správě podniku, pokud nejde o působnost vyhrazenou představenstvu nebo ústřednímu (oblastnímu) orgánu; je povinen dbáti zájmu národního podniku. Není-li představenstvo, nebo není-li schopno se usnášeti, nebo je-li nebezpečí v prodlení, přísluší řediteli, aby učinil příslušná opatření; je povinen podati o nich zprávu představenstvu v nejbližší jeho schůzi.

(2) Ředitel vykonává usnesení představenstva. Má-li však za to, že usnesení představenstva je na újmu zájmů národního podniku, zastaví je a podá o tom ihned zprávu představenstvu a příslušným nadřízeným orgánům. Nadřízený orgán musí o věci rozhodnout s urychlením.

§ 14.

Ředitel i náměstek se jmenováním stávají zaměstnanci národního podniku. Ředitele zastupuje náměstek (náměstkové) s právy a povinnostmi ředitele.

§ 15.

(1) Ředitel (náměstek) zastupuje národní podnik navenek, jest zmocněn ke všem soudním i mimosoudním úkonům a právním jednáním, která souvisí s provozováním národního podniku. Omezení zmocnění stanoveného předpisy tohoto nařízení nemá vůči třetím osobám právního účinku.

(2) Národní podnik ohlásí svého ředitele (náměstka) k zápisu do rejstříku. Ředitel (náměstek) má učiniti svůj podpis před obchodním soudem nebo podati svůj podpis v ověřené formě. Za podnik se podpisuje tak, že k vytištěnému nebo kýmkoliv napsanému zákonnému označení podniku připojí ředitel (náměstek) svůj podpis.

Část čtvrtá.
Financování národních podniků.

§ 16.

Jmění národního podniku se skládá z jmění kmenového a z reservního fondu.

§ 17.

(1) Při zřízení národního podniku jest jeho kmenovým jměním čistá hodnota majetkové podstaty, kterou stát na národní podnik převede.

(2) Nedostačuje-li kmenové jmění k plnění úkolů národního podniku, může být zvýšeno buď vkladem v hotovosti nebo přínosem jiných hodnot.

(3) Kmenové jmění může býti sníženo buď použitím k odepsání bilančních ztrát nebo odvodem jeho částí způsobem uvedeným v § 23, č. 1, písm. b), přesahuje-li výše kmenového jmění natrvalo míru potřebnou k plnění úkolů národního podniku.

(4) Návrhy na zvýšení nebo snížení kmenového jmění podává ústřední orgán; o návrzích rozhodne ministr průmyslu, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod.

(5) Kmenové jmění může býti mimo to souvztažně sníženo a zvýšeno při majetkových převodech mezi jednotlivými národními podniky. Jde-li o národní podniky podřízené témuž ústřednímu (oblastnímu) orgánu, schvaluje takovéto změny ústřední (oblastní) orgán, jinak ministr průmyslu, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod.

§ 18.

Reservní fond národního podniku se tvoří z přídělů ze zisku (§ 21, odst. 1) a z mimořádných zisků, které nesouvisejí s předmětem podnikání a jsou neprovozní povahy, jakož i z mimořádných příspěvků (darů) bez bližšího určení, a to až do výše 35% kmenového jmění podle stavu ke dni, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.

§ 19.

(1) Úhrada programových investic (§ 8, č. 6) budiž zpravidla spjata se zvýšením kmenového jmění národního podniku.

(2) Ostatní investice hradí podnik ze svých běžných prostředků.

§ 20.

(1) Potřebný kapitál nad výši danou kmenovým jměním a reservním fondem si národní podnik opatřuje úvěrem. Jde-li o úvěr dlouhodobý, je třeba souhlasu ústředního (oblastního) orgánu.

(2) Podnik musí dbáti, aby oběžný kapitál byl udržován v přiměřené výši a pohotovosti se zřetelem k hospodárnosti a k potřebám financování provozu.

§ 21.

(1) Čistý zisk národního podniku se rozdělí takto:

1. Až do výše zisku předpokládaného (rozpočteného) podle hospodářského plánu:
   a) závodní (podnikové) radě se přidělí 10% (§ 24 dekretu presidenta republiky č. 104/1945 Sb.),
   b) reservnímu fondu se přidělí 20%,
   c) zbytek se poukazuje vyrovnávacímu účtu.
2. Část zisku, která přesahuje výši zisku předpokládaného (rozpočteného) podle hospodářského plánu:
   a) závodní (podnikové) radě se přidělí 30% (§ 24 dekretu presidenta republiky č. 104/1945 Sb.),
   b) reservnímu fondu se přidělí 20%,
   c) zbytek se poukazuje vyrovnávacímu účtu.

(2) Do té doby, než bude podniku uloženo hospodařiti podle schváleného hospodářského plánu, a pokud odvodem podle § 23, č. 2, písm. c) nebude kryta náhradová služba Fondu znárodněného hospodářství, rozděluje se čistý zisk podle ustanovení odstavce 1, č. 1.

(3) Zbytky čistého zisku podle odstavce 1, č. 1, písm. c) a č. 2, písm. c), se odvádějí nejpozději do 14 dnů po schválení rozdělení zisku na vyrovnávací účet vedený u ministerstva financí. O použití částek vedených na tomto účtu rozhoduje vláda.

§ 22.

Vykáže-li národní podnik bilanční ztrátu, která nebude uhrazena podle § 23, odepíše se na vrub reservního fondu. Nestačí-li reservní fond, převede se ztráta na nový účet. Přesahují-li převedené ztráty $^1/_4$ kmenového jmění, odepíší se tyto ztráty na vrub kmenového jmění.

§ 23.

Na vyrovnávacím účtě (§ 21, odst. 3) se vykazují:

1. V jeho prospěch:
   a) odvody z čistého zisku podle § 21,
   b) odvody plynoucí ze snížení kmenového jmění národního podniku (§ 17, odst. 3); těchto částek je použíti k programovým investicím v jiném národním podniku,
   c) likvidační přebytky zrušených národních podniků,

2. na jeho vrub:
   a) poukazy národním podnikům k úhradě programových investic, schválené ministrem průmyslu v dohodě s ministrem financí, po té
   b) částky poukázané národním podnikům k úhradě jejich bilančních ztrát, schválené ministrem průmyslu v dohodě s ministrem financí,
   c) odvod Fondu znárodněného hospodářství k úrokování a k umořování cenných papírů tímto fondem vydaných k poskytnutí náhrady za znárodněný majetek, a co do zbytku
   d) odvod do státní pokladny.

Část pátá.
Sociální, vzdělávací a podobné fondy.

§ 24.

(1) Majetek přidělený národnímu podniku s určením pro sociální, vzdělávací a podobné účely nesmí býti odňat svému určení. Pokud takový majetek tvoří jako sociální, vzdělávací nebo podobný fond samostatnou podstatu, platí o něm dosavadní předpisy. O přechodu zařízení, určených k blahu zaměstnanců, která byla zřízena přede dnem 27. října 1945, na závodní radu závodu, jehož zaměstnancům slouží, a o jmění revírních rad v hornictví platí ustanovení § 38 dekretu presidenta republiky č. 104/1945 Sb.

(2) K úhradě nákladů na provádění výcviku k povolání (výchovy odborných dělníků) a na vybavení příslušných zařízení (učebných závodů a škol) vytvoří se fondy, spravované ústředními (oblastními) orgány; fondy nabudou prostředků potřebných k plnění svých úkolů z příspěvků národních podniků nebo i z jiných zdrojů.

Část šestá.
Účtování národních podniků.

§ 25.

(1) Národní podniky jsou povinny až do vydání jednotných směrnic pro průmyslové početnictví vésti účetní knihy a záznamy podle zásad řádného podvojného účetnictví.

(2) Obchodní rok národního podniku se pravidelně kryje s rokem kalendářním. Ministr průmyslu, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod, může pro jednotlivá odvětví stanoviti odchylky.

(3) Účetní závěrky buďtež sestaveny a předloženy nadřízeným orgánům ve lhůtách určených ústředním orgánem.

Část sedmá.
Podniková kontrola.

§ 26.

Národní podniky mohou býti kontrolovány po všech stránkách podnikové činnosti příslušným ústředním, na Slovensku oblastním orgánem. Ústřední orgán může nařídit oblastnímu orgánu provésti kontrolu podřízeného národního podniku a může se účastniti této kontroly svým orgánem. Orgány jimi zmocněné jsou oprávněny nahlížeti do všech písemností a knih podniku, vstupovati do všech jeho prostor, vyžádati si potřebné vysvětlivky a účastniti se porad a schůzí představenstva, aniž hlasují. Náklady kontroly jdou na vrub kontrolujícího ústředního (oblastního) orgánu.

Část osmá.
Zaměstnanci národních podniků.

§ 27.

Všichni zaměstnanci národních podniků jsou zaměstnanci v soukromoprávním poměru a jejich mzdové, platové a pracovní podmínky se řídí předpisy platnými pro příslušné výrobní odvětví a druh zaměstnání bez újmy ustanovení § 25, odst. 2 dekretu presidenta republiky č. 100/1945 Sb.

§ 28.

Zaměstnance národních podniků přijímá, zařazuje na pracovní místa a propouští ředitel za účasti závodního zastupitelstva podle § 22 dekretu presidenta republiky č. 104/1945 Sb.

§ 29.

Vykázal-li zaměstnanec národního podniku mimořádný pracovní výkon a tím nejen přispěl k zvýšení celkového výkonu podniku, ale i svým příkladem působil na pracovní úroveň svého okolí nebo celku, může mu býti po projednání se závodním zastupitelstvem udělena v mezích platných předpisů přiměřená odměna.

§ 30.

(1) Za návrhy, kterými bylo dosaženo zdokonalení nebo zhospodárnění provozu, výrobního postupu nebo odbytu výrobků podniku, lze uděliti v mezích platných předpisů odměnu zaměstnanci, který je původcem návrhu.

(2) Návrh budiž odborně přezkoumán, i když původce nepřipojil početní rozbor. Výsledek zkoumání se sdělí původci a závodnímu zastupitelstvu.

(3) Při stanovení výše odměny se přihlíží k míře hospodářského prospěchu z přijatého návrhu.

Část devátá.
Výzkumnictví.

§ 31.

Národní podniky jsou povinny pečovati o zkušebnictví a výzkumnictví, přispívati na ně a účastniti se jich podle zvláštních předpisů, které vydá ministr průmyslu, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod.

ODDÍL II.
Ústřední (oblastní) orgány.

§ 32.

(1) Celostátní ústřední orgány zřídí vláda na návrh ministra průmyslu k jednotnému vedení a podnikatelskému obstarávání společných záležitostí národních podniků. Na Slovensku zřídí vláda na návrh ministra průmyslu, učiněný v dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod, také oblastní orgány. Pro národní podniky příbuzných průmyslových odvětví, i když podléhají různým ústředním orgánům, může být zřízen společný oblastní orgán. V tomto případě musí oblastní orgán vykazovati činnost národních podniků odděleně podle jejich příslušnosti k ústřednímu orgánu.

(2) Každý národní podnik bude podřízen některému ústřednímu orgánu, na Slovensku také oblastnímu orgánu.

(3) Ústřednímu (oblastnímu) orgánu určí vláda na návrh ministra průmyslu znění firmy, předmět podnikání, jeho sídlo a počet členů představenstva (náhradníků); změny schvaluje rovněž vláda. Pokud jde o oblastní orgány, činí ministr průmyslu návrhy v dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod.

(4) Zřízení ústředního (oblastního) orgánu, znění firmy, předmět podnikání a jeho sídlo se vyhlásí v Úředním listě republiky Československé a v Úradnom vestníku. Stejně se vyhlašují změny firmy, předmětu podnikání a sídla ústředního (oblastního) orgánu.

§ 33.

Členy představenstva (náhradníky) ústředního a oblastního orgánu jmenuje vláda na návrh ministra průmyslu, učiněný v dohodě se súčastněnými ministry po slyšení příslušné ústřední odborové organisace, příslušných zájmových organisací průmyslu a podle povahy průmyslového odvětví i jiných odborných organisací a institucí, a pokud jde o členy představenstva (náhradníky) oblastního orgánu, též po dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod.

§ 34.

(1) Ústřední ředitele (náměstky) jmenuje a odvolává vláda na návrh ministra průmyslu, učiněný po slyšení Ústřední rady odborů a příslušné zájmové organisace průmyslu a podle povahy průmyslového odvětví i jiných odborných organisací a institucí.

(2) Oblastní ředitele (náměstky) jmenuje a odvolává vláda na návrh ministra průmyslu, učiněný v dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod, po slyšení ústředního ředitele, Ústředí odborových svazů Slovenska a Ústředního sdružení slovenského průmyslu.

§ 35.
Ústřední orgán

1. jmenuje a odvolává ředitele (náměstky) podřízených národních podniků podle § 12 a schvaluje jejich služební smlouvy;
2. jmenuje a odvolává dvě třetiny členů a náhradníků představenstva podřízených národních podniků podle § 4, odst. 3;
3. rozhoduje o podání žaloby na náhradu škody zaviněné neplněním povinností ředitele (náměstka) nebo členů představenstva podřízeného národního podniku;
4. podává návrh na zřízení nového národního podniku;
5. vyjadřuje se k návrhu na změnu předmětu podnikání, po případě sám navrhuje tyto změny;
6. podává návrh na začlenění národního podniku do jiného ústředního (oblastního) orgánu;
7. navrhuje zvýšení nebo snížení kmenového jmění podřízených národních podniků;
8. schvaluje souvztažné snížení a zvýšení kmenového jmění při majetkových převodech mezi podřízenými národními podniky (§ 17, odst. 5);
9. kontroluje a navrhuje plány programových investic podřízených národních podniků za účelem jejich záměrného budování;
10. schvaluje koupi, zcizení a zatížení nemovitostí podřízených národních podniků v hodnotě nižší než 10% kmenového jmění, nejvýše však do částky 5,000.000 Kčs;
11. podává vyjádření k návrhu podřízeného národního podniku na koupi, zcizení a zatížení nemovitostí v hodnotě vyšší než pod č. 10;
12. stanoví zásady pro získávání úvěru a pro provádění jiných finančních transakcí pro podřízené národní podniky;
13. schvaluje návrhy podřízených národních podniků na dlouhodobý úvěr;

14. pečuje o sjednocení organisace podřízených národních podniků vydáváním předpisů správních, provozních, technických i jiných;
15. usměrňuje činnost a vzájemnou spolupráci podřízených národních podniků;
16. schvaluje návrhy hospodářských plánů podřízených národních podniků a vypracovává návrh celkového hospodářského plánu těchto podniků;
17. schvaluje roční účetní závěrky podřízených národních podniků - s výjimkou národních podniků na Slovensku - a oblastního orgánu;
18. schvaluje návrhy podřízených národních podniků - s výjimkou národních podniků na Slovensku - a oblastního orgánu na rozdělení čistého zisku a projednává návrhy na úhradu ztrát národních podniků a oblastního orgánu;
19. stanoví směrnice pro náhradu nákladů, spojených s výkonem funkce členů představenstva podřízených národních podniků a pro odměny jejich zaměstnanců;
20. určuje mimořádné odměny členů představenstva podřízených národních podniků za zvláštní práce;
21. pečuje o uplatnění normalisace a typisace surovin, zařízení, technických pochodů i výrobků a jiných zhospodárnění;
22. pečuje o výzkumnictví v rámci svého oboru;
23. stanoví zásady prodejní organisace, po případě provádí sám prodej výrobků podřízených národních podniků; provádí výzkum trhu, spolupůsobí při tvoření cen výrobků podřízených národních podniků, studuje organisaci odbytu i cenovou politiku, otázky dopravní, celní a devisové;
24. stanoví pro podřízené národní podniky zásady pro nákup a kontroluje jejich nákupní činnost, po případě obstarává sám nebo i provádí společný nákup a sleduje nákupní trh;
25. nařizuje statistická šetření a shromažďuje i zpracovává statistické údaje podřízených národních podniků;
26. provádí kontrolu podřízených národních podniků a oblastního orgánu;
27. zrušuje usnesení a opatření podřízených národních podniků a oblastních orgánů, která odporují zájmům národních podniků, a nahrazuje je podle potřeby vlastním usnesením nebo opatřením.

§ 36.

(1) Oblastní orgán

1. vykonává na Slovensku vůči národním podnikům jemu podřízeným působnost ústředního orgánu, uvedenou v § 35, č. 1 až 3, 8, 10, 11, 13, 15, 19, 20 a 27;
2. schvaluje roční účetní závěrku podřízených národních podniků a jejich návrhy na rozdělení čistého zisku a předkládá své rozhodnutí ústřednímu orgánu. Ústřední orgán přezkoumá rozhodnutí a může je do třiceti dnů po tom, co je obdržel, vrátit s připomínkami oblastnímu orgánu, aby vydal rozhodnutí nové; oblastní orgán je při tom vázán připomínkami ústředního orgánu;
3. projednává návrhy na úhradu ztrát jemu podřízených národních podniků, jakož i záležitosti uvedené v § 35, č. 4 až 9, 16, a předkládá je se svým vyjádřením ústřednímu orgánu k dalšímu opatření, po případě vypracovává a předkládá své vlastní návrhy v těchto věcech;
4. navrhuje a projednává s ústředním orgánem opatření, uvedená v § 35, č. 12, 14, 21 až 24;
5. pečuje o provedení schváleného plánu programových investic (§ 35, č. 9);
6. dbá o provádění předpisů správních, provozních, technických a jiných, které směřují k sjednocení organisace jemu podřízených národních podniků (§ 35, č. 14);

7. pečuje o uplatnění normalisace a typisace surovin, zařízení, technických pochodů a jiných zhospodárnění (§ 35, č. 21) v rámci celostátních předpisů;
8. provádí podle potřeby, a to v dohodě s ústředním orgánem, prodej výrobků nebo nákup pro jemu podřízené národní podniky;
9. provádí ústředním orgánem nařízená statistická šetření;
10. provádí kontrolu jemu podřízených národních podniků.

(2) Ústřední orgán vykonává v poměru k oblastnímu orgánu působnost uvedenou v § 35, č. 3 až 25; v poměru k národním podnikům na Slovensku vykonává tuto působnost v mezích ustanovení odstavce 1. Pokud oblastní orgán podléhá různým ústředním orgánům a nejde o činnost vykazovanou odděleně (§ 32, odst. 1, věta třetí), rozhodují příslušné ústřední orgány v dohodě.

§ 37.

Představenstvu ústředního (oblastního) orgánu přísluší:

a) schvalovati zprávu ústředního (oblastního) ředitele;
b) rozhodovati o osobních věcech ředitele ústředního orgánu, vyplývajících ze služebního poměru, pokud nejsou vyhrazeny vyššímu orgánu;
c) navrhovati rozdělení ústředního orgánu, jeho sloučení s jiným ústředním orgánem a zřízení nového ústředního orgánu;
d) schvalovati koupi, zcizení a zatížení vlastních nemovitostí v hodnotě nižší než 10% kmenového jmění, nejvýše však do částky 5,000.000 Kčs, a navrhovati koupi, zcizení a zatížení vlastních nemovitostí v hodnotě vyšší;
e) rozhodovati o odměnách zaměstnanců ústředního orgánu za mimořádné pracovní výkony (§ 29), nebo za návrhy na zdokonalení nebo zhospodárnění provozu a pod. (§ 30), pokud převyšují čtvrtletní mzdu (plat) zaměstnance;
f) podávati návrh roční závěrky a návrh na rozdělení čistého zisku, po případě na úhradu ztráty;
g) podávati ministerstvu průmyslu návrhy na rozvrh předpokládané nekryté částky nákladů ústředních orgánů na podřízené národní podniky ve formě příspěvků (§ 38, odst. 2);
h) schvalovati vydání a jednání, která nesouvisí s provozem národních podniků nebo s vlastní podnikatelskou činností ústředního orgánu;
ch) usnášeti se ve věcech, uvedených v § 8, č. 3, 4 a 10. Ustanovení § 8, č. 6 a 7 se použije přiměřeně;
i) pravomoc uvedená v § 35, č. 1 až 8, 10 až 12, 16 až 20 a 27.

§ 38.

(1) Pokud předpisy tohoto oddílu nestanoví jinak, platí pro ústřední (oblastní) orgány ustanovení §§ 2, 3, 4, odst. 1 a 2, §§ 5, 7, 9 až 11, § 12, odst. 2 až 4, §§ 13 až 15, 24, 25, 27 až 31 přiměřeně.

(2) O financování ústředních (oblastních) orgánů platí přiměřeně ustanovení §§ 16 až 23. Není-li možno, aby z vlastních prostředků těchto orgánů byly hrazeny jejich náklady, rozvrhuje se předpokládaná nekrytá částka na podřízené národní podniky ve formě příspěvků, stanovených počátkem roku a schvalovaných ministerstvem průmyslu, pokud jde o oblastní orgány, v dohodě s pověřenectvem pro průmysl a obchod.

§ 39.

(1) Ministerstvo průmyslu

a) rozhoduje o začlenění národního podniku do jiného ústředního (oblastního) orgánu;

b) rozhoduje o zvýšení nebo snížení kmenového jmění národních podniků, nejde-li o výjimku uvedenou v § 17, odst. 5;

c) schvaluje plány programových investic národních podniků;

d) schvaluje celkové hospodářské plány národních podniků (§ 35, č. 16);

e) zrušuje usnesení a opatření ústředního orgánu, která odporují zájmům ústředního orgánu nebo národních podniků, a nahrazuje je podle potřeby vlastním opatřením;

f) schvaluje účetní závěrku ústředních orgánů;

g) schvaluje návrhy ústředních orgánů na rozdělení jejich čistého zisku, schvaluje návrhy na úhradu ztrát národních podniků a ústředních orgánů a, pokud jde o úhradu ztrát oblastních orgánů a národních podniků na Slovensku, činí toto opatření v dohodě s pověřenectvem pro průmysl a obchod;

h) rozhoduje v dohodě s ministerstvem financí o návrzích podle § 35, č. 11 a § 37, písm. d) a, jde-li o národní podnik na Slovensku nebo oblastní orgán, také v dohodě s pověřenectvem pro průmysl a obchod a pro finance.

Pokud jde o národní podniky na Slovensku, rozhoduje ministerstvo průmyslu ve věcech uvedených pod písmeny a), b), c) a d) v dohodě s pověřenectvem pro průmysl a obchod.

(2) Vláda

a) rozhoduje o rozdělení ústředního orgánu, sloučení s jiným ústředním orgánem a o zřízení nového ústředního orgánu a na návrh ministra průmyslu, učiněný v dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod, rozhoduje o rozdělení oblastního orgánu, sloučení s jiným oblastním orgánem a o zřízení nového oblastního orgánu;

b) rozhoduje o předmětu podnikání, sídle, firmě a počtu členů představenstva (náhradníků) ústředního (oblastního) orgánu.

ODDÍL III.
Dozor.

§ 40.

(1) Ministr průmyslu, na Slovensku v dohodě s ním také pověřenec pro průmysl a obchod, dozírá na znárodněné podniky, národní podniky, ústřední a oblastní orgány a jejich fondy po všech stránkách podnikové činnosti, přezkoumává kdykoliv jejich činnost a hospodaření a může k odstranění závad dávati příkazy a zákazy.

(2) Dozorčí orgány ustanovené ministrem průmyslu, na Slovensku též pověřencem pro průmysl a obchod, jsou kdykoliv oprávněny nahlížeti do písemností a knih podniku a vstupovati do všech jeho prostor, vyžádati si zprávy a vysvětlivky, účastniti se všech porad a schůzí orgánů podniků a jejich fondů.

(3) K úhradě nákladů dozoru mohou býti národním podnikům předepsány pevné roční částky, podle směrnic, které vydává ministr průmyslu, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro průmysl a obchod.

§ 41.

Nastanou-li u národního podniku nebo u ústředního (oblastního) orgánu nepravidelnosti vážně ohrožující jeho řádný provoz nebo nejsou-li ustanoveny příslušné orgány, může ministr průmyslu, na Slovensku v dohodě s ním také pověřenec pro průmysl a obchod, až do rozhodnutí příslušného orgánu učiniti vhodná opatření k zatímnímu vedení jeho správy.

§ 42.

Ministr průmyslu, na Slovensku po dohodě s ním také pověřenec pro průmysl a obchod, nebo orgán jím pověřený může zrušiti usnesení nebo opatření národního podniku, ústředního (oblastního) orgánu, nebo fondu, odporuje-li veřejným nebo státním zájmům.

ODDÍL IV.
Ustanovení závěrečná.

§ 43.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede je ministr průmyslu v dohodě s věcně příslušnými ministry.

Fierlinger v. r.

Gottwald v. r.

Dr. Stránský v. r.

Široký v. r.

Dr. Šrámek v. r.

Ursíny v. r.

gen. Svoboda v. r.

Nosek v. r.

Dr. Šrobár v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Drtina v. r.

Kopecký v. r.

Laušman v. r.

Ďuriš v. r.

Dr. Pietor v. r.

gen. Hasal v. r.

Hála v. r.

Majer v. r.

Dr. Clementis v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.